

**«Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն
(ՀրազՋԷԿ)» ԲԲԸ**

**Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	9
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010,
Վ. Սարգսյանի փ. 26/1,
«Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 566 762
Ֆաքս + 374 (10) 566 762
Ինտերնետ www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազՋԷԿ)» ԲԲԸ-ի
բաժնետերերին

Կարծիք

Մենք իրականացրել ենք «Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազՋԷԿ)» ԲԲԸ-ի (Ընկերություն) և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների (Խումբ) կից ներկայացվող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հաշվետու տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև վերջինիս գործունեության համախմբված արդյունքները և համախմբված դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի արտահայտման հիմքեր

Մենք աուդիտը իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Նշված ստանդարտներով նախատեսված մեր պարտականությունները ներկայացված են մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների էթիկայի օրենսգրքի (ՀԷՄՍԻ օրենսգրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի էթիկայի պահանջների, և մենք կատարել ենք էթիկային վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԻ օրենսգրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան մեր կարծիքի հիմք հանդիսանալու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Ղեկավարությունը պատասխանատու նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պետք է իրականացնի հմբի անընդհատ գործելու կարողության գնահատում, բացահայտելով, կիրառելի լինելու դեպքում, անընդհատությանը վերաբերող հարցերը և կիրառելով անընդհատության հիմունքով հաշվառումը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է կամ լուծարել հումբը կամ դադարեցնել վերջինիս գործունեությունը, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Ղեկավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են հմբի ֆինանսական հաշվետվական գործընթացի վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ երաշխիք առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են սխալի կամ խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրումներից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ երաշխիքը հավաստիացման բարձրագույն աստիճանն է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ների համաձայն աուդիտի իրականացման ընթացքում միշտ հնարավոր կլինի հայտնաբերել էական խեղաթյուրումներ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե կարելի է պատճառաբանված կերպով ակնկալել, որ, առանձին կամ միասին վերցված, ազդեցություն կունենան այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա օգտագործողների կողմից կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի մաս՝ մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն աուդիտի ընթացքում: Մենք նաև՝

- հայտնաբերում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, մշակում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին անդրադարձող աուդիտորական ընթացակարգեր և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավականաչափ են և համապատասխան մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է քան սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել զաղտնի համաձայնությունը, կեղծիքը, միտումնավոր բացթողումները, խեղաթյուրումները կամ ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանցումը:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ՝ տվյալ հանգամանքներում տեղին աուդիտորական ընացակարգեր մշակելու, այլ ոչ հմբի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով:

- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և հարակից բացահայտումների հիմնավորվածությունը:
- կատարում ենք եզրահանգում ղեկավարության կողմից անընդհատության հիմունքով հաշվառում կիրառելու տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմք ընդունելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները, կատարում ենք հետևություն, թե արդյոք առկա է ղեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է լուրջ կասկածներ հարուցել խմբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրակացնենք, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, այդ բացահայտումների ոչ համապատասխան լինելու դեպքում՝ ձևափոխենք մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա ղեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել խմբի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը:
- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են իրենց հիմքում ընկած գործառնություններն ու իրադարձությունները այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք կտեղեկացնենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում առաջացած նշանակալից հարցերի, այդ թվում՝ աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված ներքին վերահսկողության համակարգի էական թերությունների մասին:

Մեր անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման համար հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

ՏԳ
Տիգրան Գասպարյան
Ղեկավար գործընկեր, «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ-ի տնօրեն

 «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
17 մայիսի 2018թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.	31 դեկտեմբերի 2016թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	10	7,856,959	8,604,741
Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքիլ	11	1,598,726	1,787,721
Տրամադրված փոխառություններ	12	263,936	211,588
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	9	96,051	85,991
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար		10,432	-
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		9,826,104	10,690,041
Պաշարներ		154,742	156,927
Տրամադրված փոխառություններ	12	7,662,065	6,527,777
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	13	1,778,311	3,847,086
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ		17,837	95,198
Ավանդներ		480,631	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14	1,568,139	910,119
Ընթացիկ ակտիվներ		11,661,725	11,537,107
Ընդամենը ակտիվներ		21,487,829	22,227,148
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ		7,814,350	7,813,350
Կապիտալի բաշխում		(696,693)	(462,480)
Պահուստներ		2,383,116	2,859,422
Զբաղիված շահույթ		6,800,477	4,194,726
Ընկերության սեփականատերերին վերագրելի սեփական կապիտալ		16,301,250	14,405,018
Զվերահսկվող բաժնեմասեր		54,557	54,021
Ընդամենը սեփական կապիտալ	15	16,355,807	14,459,039
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	17	2,781,155	3,492,731
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	9	814,498	844,703
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		3,595,653	4,337,434
Վարկեր և փոխառություններ	17	8,046	148,061
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	18	1,431,063	2,944,813
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		97,260	337,801
Ընթացիկ պարտավորություններ		1,536,369	3,430,675
Ընդամենը պարտավորություններ		5,132,022	7,768,109
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		21,487,829	22,227,148

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2017թ.	2016թ.
Հասույթ	5	15,321,424	18,772,245
Վաճառքի ինքնարժեք	6	(11,974,484)	(15,874,538)
Համախառն շահույթ		3,346,940	2,897,707
Այլ եկամուտ		87,013	225,629
Վարչական ծախսեր	7	(766,078)	(920,257)
Այլ ծախսեր		(140,389)	(326,183)
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		2,527,486	1,876,896
Ֆինանսական եկամուտ	8	643,863	651,869
Ֆինանսական ծախսեր	8	(279,685)	(202,413)
Զուտ ֆինանսական եկամուտ		364,178	449,456
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		2,891,664	2,326,352
Շահութահարկի գծով (ծախս)/հատուցում	9	(644,598)	292,833
Շահույթ տարվա համար		2,247,066	2,619,185
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Հորվածներ, որոնք երբեք չեն վերադասակարգվի որպես շահույթ կամ վնաս			
Հիմնական միջոցներ		-	3,502,961
Հարակից շահութահարկ		-	(700,592)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք՝ առանց շահութահարկի		-	2,802,369
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք		2,247,066	5,421,554
Շահույթ վերագրելի՝			
Ընկերության սեփականատերերին		2,246,530	2,618,164
Չվերահսկող բաժնեմասերին		536	1,021
		2,247,066	2,619,185
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք վերագրելի՝			
Ընկերության սեփականատերերին		2,246,530	5,420,533
Չվերահսկող բաժնեմասերին		536	1,021
		2,247,066	5,421,554

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2018թ. մայիսի 17-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Վասիլ Խաչատրյան
 Գլխավոր տնօրեն

Աշոտ Ավետիսյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 10-ից 47-րդ էջերում ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ընկերության սեփականատերերին վերադրելի						
Բաժնետիրական	Հիմնական միջոցների վերագնահատում	Գրաշխած շահույթ	Ընդամենը	Չվերահսկող բաժնեմասեր	Ընդամենը սեփական կապիտալ	
7,813,350	(199,426)	79,744	1,553,871	9,247,539	-	9,247,539
-	-	-	2,618,164	2,618,164	1,021	2,619,185
-	-	(22,691)	22,691	-	-	-
-	-	2,802,369	-	2,802,369	-	2,802,369
-	-	2,779,678	2,640,855	5,420,533	1,021	5,421,554
-	(263,054)	-	-	(263,054)	-	(263,054)
-	(263,054)	-	-	(263,054)	-	(263,054)
-	-	-	-	-	53,000	53,000
-	-	-	-	-	53,000	53,000
7,813,350	(462,480)	2,859,422	4,194,726	14,405,018	54,021	14,459,039
7,813,350	(462,480)	2,859,422	4,194,726	14,405,018	54,021	14,459,039
-	-	-	2,246,530	2,246,530	536	2,247,066
-	-	(476,306)	476,306	-	-	-
-	-	(476,306)	476,306	-	-	-
-	-	-	(117,085)	(117,085)	-	(117,085)
1,000	-	-	-	1,000	-	1,000
-	(234,213)	-	-	(234,213)	-	(234,213)
1,000	(234,213)	-	(117,085)	(350,298)	-	(350,298)
7,814,350	(696,693)	2,383,116	6,800,477	16,301,250	54,557	16,355,807

հազ. դրամ
 Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
 Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք
 Շահույթ
 Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք
 Հիմնական միջոցների վերագնահատման իրացված պահուստ
 Հիմնական միջոցների վերագնահատում
 Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք
 Գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ
 Այլ բաշխումներ
 Ընդամենը գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ
 Սեփականության բաժնեմասերի փոփոխություններ
 Չվերահսկող բաժնեմասերով դուստր կազմակերպության ձեռքբերում
 Ընդամենը սեփականության բաժնեմասերի փոփոխություններ
 Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
 Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
 Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք
 Շահույթ
 Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք
 Հիմնական միջոցների վերագնահատման իրացված պահուստ
 Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք
 Գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ
 Արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերին վճարված շահաբաժիններ
 Արտոնյալ բաժնետոմսերի բոլարկում
 Այլ բաշխումներ
 Ընդամենը գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ
 Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Շահույթ	2,247,066	2,619,185
<i>Ճշգրտումներ հետևյալ հոդվածների գծով.</i>		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	1,245,711	346,739
Օգուտ հիմնական միջոցների օտարումից	(20,703)	(885)
Պաշարների արժեզրկում	-	12,824
Արժեզրկումից կորուստներ դերիտորական պարտքերի գծով	-	187,936
Պահուստի հակադարձում	-	(215,414)
Ջուտ ֆինանսական եկամուտ	(364,178)	(449,456)
Շահութահարկի գծով հատուցում/(ծախս)	644,598	(292,833)
<i>Փոփոխություններ հետևյալ հոդվածներում.</i>		
Պաշարներ	2,180	1,921
Առևտրական և այլ դերիտորական պարտքեր	2,054,017	(267,401)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(1,500,937)	218,419
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից՝ նախքան շահութահարկի և տոկոսների վճարումը	4,307,754	2,161,035
Վճարված շահութահարկ	(762,604)	(62,441)
Վճարված տոկոսներ	(283,252)	(83,401)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	3,261,898	2,015,193
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ		
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից	70,000	7,103
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(375,597)	(21,040)
Դուստր կազմակերպությունների ձեռքբերում՝ առանց ձեռքբերված դրամական միջոցների	-	(4,709,879)
Բանկային ավանդների տեղաբաշխում	(700,000)	-
Մուտքեր բանկային ավանդներից	220,000	-
Տրամադրված փոխառություններ	(2,150,629)	(3,124,183)
Տրամադրված փոխառությունների մարում	656,170	2,395,932
Ստացված տոկոսներ	652,962	97,943
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(1,627,094)	(5,354,124)
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ		
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից	1,000	-
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	-	4,372,628
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(843,409)	(810,818)
Վճարված շահաբաժիններ	(117,085)	-
Ֆինանսավորման գործունեությունից համար (օգտագործված)/ ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	(959,494)	3,561,810
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	675,310	222,879
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հունվարի 1-ի դրությամբ	910,119	699,707
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(17,290)	(12,467)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,568,139	910,119

Ծանոթագրություն	Էջ	Ծանոթագրություն	Էջ
1. Հաշվետու կազմակերպություն	11	15. Կապիտալ և պահուստներ	22
2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ	11	16. Կապիտալի կառավարում	23
3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	12	17. Վարկեր և փոխառություններ	23
4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում	12	18. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	25
5. Հասույթ	13	19. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	25
6. Վաճառքի ինքնարժեք	13	20. Խոշոր դուստր կազմակերպություններ	29
7. Վարչական ծախսեր	13	21. Դուստր կազմակերպության ձեռքբերում	29
8. Ջուտ ֆինանսական եկամուտ	14	22. Պայմանական դեպքեր	30
9. Ծախսերի հարկ	14	23. Կապակցված կողմեր	31
10. Հիմնական միջոցներ	17	24. Չափման հիմունքներ	32
11. Ոչ նյութական ակտիվներ և գույվիլ	19	25. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	32
12. Տրամադրված փոխառություններ	20	26. Դեռևս չկիրառվող մոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	43
13. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	21		
14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21		

1. Հաշվետու կազմակերպություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» ԲԲԸ-ն (Ընկերություն) և վերջինիս դուստր կազմակերպությունները («Խումբ») իրենցից ներկայացնում են բաց բաժնետիրական և փակ բաժնետիրական ընկերություններ՝ Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն:

Ընկերությունը հիմնադրվել է 2004թ. սեպտեմբերի 1-ին՝ Ռուսաստանի Դաշնության Դաշնային գույքի կառավարման դաշնային գործակալության թիվ 291-ռ որոշման համաձայն:

Խմբի հիմնական գործունեությունն էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն է Կոտայքի և Լոռու մարզերում գտնվող կայաններում: Արտադրված էլեկտրաէներգիան վաճառվում է «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ին:

Խմբի միակ սեփականատերն է «Տաշիր Կապիտալ» ՍՊԸ-ն (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ «Լիորման Հոլդինգս» ՍՊԸ-ն): Խմբի վերջնական վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Սամվել Կարապետյանը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 23-ում:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Հրազդան, Գործարանային փ. 1:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Խմբի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակվում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող ընկերությունների համար: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը հանդիսանում է Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթը և այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նշվում է այլ տեղեկատվություն:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ների պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն ու համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ ձևավորված այն դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք էական ազդեցություն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է ծանոթագրություն 10-ում՝ հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի հետ կապված:

Իրական արժեքի չափում

Խմբի հաշվապահական հաշվառման որոշակի դրույթների և բացահայտումների համար պահանջվում է իրական արժեքի չափում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների համար:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Խումբը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, հիմք ընդունելով գնհատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

1-ին մակարդակ. նույն ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված):

2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների վրա հիման վրա ստացվող):

3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների, ապա իրական արժեքի չափումն ամբողջությամբ դասվում է հիերարխիայի այն նույն մակարդակին, որին դասվում են այն ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջությամբ վերցված իրական արժեքի չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումներն խումբը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի են ունեցել փոփոխությունները:

5. Հասույթ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	10,896,737	14,308,140
Հզորության վաճառք	4,393,231	4,422,000
Այլ հասույթ	31,456	42,105
Ընդամենը հասույթ	15,321,424	18,772,245

6. Վաճառքի ինքնարժեք

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Գազի գծով ծախսեր	8,867,904	13,714,119
Աշխատավարձ	1,401,550	1,342,394
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	1,236,897	318,959
Էլեկտրաէներգիա գծով ծախսեր	196,976	233,803
Անվտանգություն	152,352	139,702
Այլ	118,805	125,561
	11,974,484	15,874,538

7. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Աշխատավարձ	543,177	707,323
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	29,703	29,869
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	26,668	17,993
Մասնագիտական ծառայություններ	21,700	18,765
Այլ վարչական ծախսեր	144,830	146,307
	766,078	920,257

8. Չուտ ֆինանսական եկամուտ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Տոկոսային եկամուտ	632,528	651,869
Չուտ եկամուտ փոխարժեքային տարբերություններից	11,335	-
Ֆինանսական եկամուտ	643,863	651,869
Չուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	-	(92,653)
Տոկոսային ծախս	(279,685)	(109,760)
Ֆինանսական ծախսեր	(279,685)	(202,413)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ ֆինանսական եկամուտ	364,178	449,456

9. Հափառականություն

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Խումբը հափառականություն վճարում է հայկական ընկերությունների համար կիրառելի 20% դրույթով:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	(626,506)	(406,556)
Հետաձգված հարկի գծով հատուցում		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(19,778)	(166,498)
Ճանաչված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն (պայմանավորված հետաձգված հարկային ակտիվների արժեքի նվազեցմամբ կամ հակադարձմամբ)	1,686	865,887
Ընդամենը հատուցում/(ծախս) հափառականության գծով	(644,598)	292,833

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2017թ. հազ. դրամ	%	2016թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	2,891,664		2,326,352	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	(578,333)	(20.0)	(465,270)	(20.0)
Ճանաչված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն (պայմանավորված հետաձգված հարկային ակտիվների արժեքի նվազեցմամբ կամ հակադարձմամբ)	1,686	0.1	865,887	37.2
Չչնվազեցվող ծախսեր	(67,951)	(3.2)	(107,784)	(4.6)
	(644,598)	(23.1)	292,833	12.6

(բ) Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին.

	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.	2017թ.	2016թ.	2017թ.	2016թ.
Հիմնական միջոցներ	-	-	(513,812)	(507,646)	(513,812)	(507,646)
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	(300,686)	(337,057)	(300,686)	(337,057)
Տրամադրված փոխառություններ	95,066	85,991	-	-	95,066	85,991
Պահուստներ	985	-	-	-	985	-
	96,051	85,991	(814,498)	(844,703)	(718,447)	(758,712)

«Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» ԲԲԸ
 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

(գ) Ժամանակավոր տարբերությունների շարժը տարվա ընթացքում

հազ. դրամ	1 հունվարի 2017թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Հիմնական միջոցներ	771,653	(7,798)	-	763,855
Ոչ նյութական ակտիվներ	(337,057)	36,371	-	(300,686)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	44,200	169	-	44,369
Տրամադրված փոխառություններ	85,991	(49,282)	58,357	95,066
Պաշարներ	34,413	(201)	-	34,212
Կրեդիտորական պարտքեր	8,304	963	-	9,267
Զուտ հետաձգված շահութահարկ	607,504	(19,778)	58,357	646,083
Դուրսգրում	(1,366,216)	1,686	-	(1,364,530)
Հետաձգված շահութահարկ	(758,712)	(18,092)	58,357	(718,447)

հազ. դրամ	1 հունվարի 2016թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	Չեղբերված	31 դեկտեմբերի 2016թ.
Հիմնական միջոցներ	2,060,962	(102,502)	(700,592)	-	(486,215)	771,653
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	(337,057)	(337,057)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	11,692	32,508	-	-	-	44,200
Տրամադրված փոխառություններ	66,428	(46,200)	-	65,763	-	85,991
Պաշարներ	31,768	2,645	-	-	-	34,413
Պահուստ հավելյալ աշխատավարձի գծով	43,387	(43,387)	-	-	-	-
Կրեդիտորական պարտքեր	17,866	(9,562)	-	-	-	8,304
Զուտ հետաձգված շահութահարկ	2,232,103	(166,498)	(700,592)	65,763	(823,272)	607,504
Վերականգնում/ (դուրսգրում)	(2,232,103)	115,438	700,592	49,857	-	(1,366,216)
Հետաձգված շահութահարկ	-	(51,060)	-	115,620	(823,272)	(758,712)

10. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Հոդ և շենքեր	Շինություններ և մեխանիզմներ	Մեքենա- սարքավոր- ումներ	Անավարտ շինարարութ.	Ընդամենը
Վերագնահատված արժեք					
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	240,871	155,317	3,665,194	7,237	4,068,619
Ձեռքբերում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման միջոցով	756,549	2,278,415	1,173,212	-	4,208,176
Ավելացումներ	59,359	-	18,907	-	78,266
Օտարումներ	-	-	(6,331)	-	(6,331)
Վերագնահատում	926,189	154,958	2,421,814	-	3,502,961
Կուտակված մաշվածության բացառում	(171,367)	(136,581)	(2,892,619)	-	(3,200,567)
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,811,601	2,452,109	4,380,177	7,237	8,651,124
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,811,601	2,452,109	4,380,177	7,237	8,651,124
Ավելացումներ	18,400	255,433	15,759	86,869	376,461
Օտարումներ	(2,383)	-	(48,343)	(196)	(50,922)
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,827,618	2,707,542	4,347,593	93,910	8,976,664
Մաշվածություն					
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	148,032	130,302	2,623,743	-	2,902,077
Տարվա մաշվածություն	27,372	20,745	296,869	-	344,986
Օտարումներ	-	-	(113)	-	(113)
Կուտակված մաշվածության բացառում	(171,367)	(136,581)	(2,892,619)	-	(3,200,567)
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,037	14,466	27,880	-	46,383
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,037	14,466	27,880	-	46,383
Տարվա մաշվածություն	210,313	107,574	756,286	-	1,074,173
Օտարումներ	-	-	(852)	-	(852)
Կուտակված մաշվածության բացառում	-	-	-	-	-
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	214,350	122,040	783,314	-	1,119,704
Հաշվեկշռային արժեք					
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	92,839	25,015	1,041,451	7,237	1,166,542
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,807,564	2,437,643	4,352,297	7,237	8,604,741
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,613,268	2,585,502	3,564,279	93,910	7,856,959
Հաշվեկշռային արժեքը, եթե վերագնահատում չիրականացվեր					
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	52,900	14,253	593,420	7,237	667,810
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	838,690	2,271,909	1,487,782	7,237	4,605,618
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	816,507	3,198,966	850,757	82,322	4,948,552

Մաշվածության ծախս

1,049,537 հազար դրամ (2016թ-ին՝ 318,959 հազար դրամ) գումարով մաշվածության ծախսը ճանաչվել է վաճառքի ինքնարժեքի կազմում և 24,636 հազար դրամ (2016թ-ին՝ 16,240 հազար դրամ) գումարով՝ վարչական ծախսերի կազմում: Մնացած ծախսերը ճանաչվել են այլ ծախսերի կազմում:

(ա) Հիմնական միջոցների վերագնահատում

2016թ-ին ղեկավարությունը հանձնարարել է «Տոսպ» ՍՊԸ-ին իրականացնել հիմնական միջոցների անկախ գնահատում 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Գնահատման արդյունքներով հիմնական միջոցների իրական արժեքը կազմել է 4,374,666 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները:

11. Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքիլ

հազ. դրամ	Գույքիլ	Լիցենզիա	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	11,907	11,907
Չեղբերում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման միջոցով Այլ ձեռքբերումներ - առանձին ձեռքբերված	90,019	1,686,597	8,205	1,784,821
Օտարումներ	-	-	1,422	1,422
Օտարումներ	-	-	(654)	(654)
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,019	1,686,597	20,880	1,797,496
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	90,019	1,686,597	20,880	1,797,496
Այլ ձեռքբերումներ - առանձին ձեռքբերված	-	-	5,000	5,000
Օտարումներ	-	-	(5,270)	(5,270)
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,019	1,686,597	20,610	1,797,226
Ամորտիզացիա				
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	8,676	8,676
Տարվա ամորտիզացիա	-	-	1,753	1,753
Օտարումներ	-	-	(654)	(654)
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	9,775	9,775
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	9,775	9,775
Տարվա ամորտիզացիա	-	187,359	2,032	189,391
Օտարումներ	-	-	(666)	(666)
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	187,359	11,141	198,500
Հաշվեկշռային արժեք				
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	3,231	3,231
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,019	1,686,597	11,105	1,787,721
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,019	1,499,238	9,469	1,598,726

(ա) Ամորտիզացիա

Լիցենզիայի գծով ամորտիզացիան բաշխվում է վաճառքի ինքնարժեքին, այլ ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիան ներառվում է վարչական ծախսերում:

12. Տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ոչ ընթացիկ		
Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ	263,936	211,588
Ընթացիկ		
Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ	7,662,065	6,527,777

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ տոկոսադր.	Մարման տարին	2017թ.		2016թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով ապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ԱՄՆ դոլար	4.9%	2018	7,795,085	7,546,098	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	0.0%	2023	425,340	213,936	475,312	211,588
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	0.0%	2018	130,900	115,962	-	-
Գրավով ապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ԱՄՆ դոլար	0.0%	2022	30,000	30,000	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ԱՄՆ դոլար	0.0%	2019	20,000	20,000	-	-
Գրավով ապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ԱՄՆ դոլար	4.9%	2017	-	-	6,083,601	5,914,938
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	10.0%	2017	-	-	484,950	484,950
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ԱՄՆ դոլար	9.0%	2017	-	-	127,889	127,889
				8,401,325	7,926,001	7,171,752	6,739,365

Կապակցված կողմերին տրամադրված գրավով ապահովված փոխառություններն ամբողջությամբ ապահովված են ֆինանսական երաշխավորություններով:

Պարտքային և արտարժույթի ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության և տրամադրված փոխառությունների գծով արժեզրկումից կորստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 19-ում:

13. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Կապակցված կողմերի առևտրական դեբիտորական պարտքեր	1,706,256	3,351,270
Այլ առևտրական դեբիտորական պարտքեր	16,411	14,313
Ստացվելիք ԱԱՀ	31,706	456,765
Այլ դեբիտորական պարտքեր	23,938	24,738
Վարկերի և փոխառությունների դասում ներառված առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,778,311	3,847,086
Ընթացիկ	1,778,311	3,847,086

Պարտքային և արտարժույթի ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության և առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 19-ում:

14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Բանկային հաշիվների մնացորդներ	1,567,723	909,076
Կանխիկը դրամարկղում	416	1,044
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունում	1,568,139	910,120

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հետ կապված պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 19-ում:

15. Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ և կապիտալի բաշխումներ

<i>Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ տեղեկատվություն չի նշվում</i>	Սովորական բաժնետոմսեր		Մարման ոչ ենթակա արտոնյալ բաժնետոմսեր	
	2017թ.	2016թ.	2017թ.	2016թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ թողարկված	1,597,430	1,597,430	-	-
Դրամական միջոցների դիմաց թողարկված	-	-	100	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թողարկված, ամբողջովին վճարված	1,597,430	1,597,430	100	-
Հայտարարված բաժնետոմսեր - անվանական արժեք	4,891.2 դրամ	4,891.2 դրամ	10,000 դրամ	-

(ա) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը հավասար իրավունքներ ունեն Ընկերության մնացորդային ակտիվների նկատմամբ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Մարման ոչ ենթակա արտոնյալ բաժնետոմսեր

2017թ. փետրվարին Խումբը թողարկել է 100 արտոնյալ բաժնետոմս՝ 1,000,000 դրամ ընդհանուր անվանական արժեքով: Արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք չունեն փոխարկել կամ մարել այդ բաժնետոմսերը, նրանք իրավունք ունեն ստանալ տարեկան շահաբաժիններ ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններով որոշված գույք շահույթի 0.05% (յուրաքանչյուր բաժնետոմս) չափով: Շահաբաժինները կուակային են:

(գ) Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վճարվող շահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության և վերջինիս դրուստը կազմակերպությունների բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված Ընկերության և վերջինիս դրուստը կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված համապատասխան չբաշխված շահույթի մնացորդով:

2017թ. և 2016թ. ընթացքում սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին շահաբաժիններ չեն առաջարկվել և չեն վճարվել:

(դ) Արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերին վճարվող շահաբաժիններ

2017թ-ին Խումբը հայտարարել և վճարել է 117,085 դրամ գումարով շահաբաժիններ: 2016թ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն առաջարկվել և չեն վճարվել:

(ե) Կապիտալի բաշխում

Կապիտալի բաշխումն իրենից ներկայացում է կապակցված կողմերին ցածր տոկոսադրույքով տրամադրված փոխառությունների իրական և անվանական արժեքների միջև տարբերությունը:

(զ) Վերագնահատումից աճ

Վերագնահատումից աճը վերաբերում է հիմնական միջոցների վերագնահատմանը:

16. Կապիտալի կառավարում

Խումբը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն ղեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Խմբի գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու և շուկայի մասնակիցների վստահությունը պահպանելու համար: Դա իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, Խմբի հասույթի և շահույթի վերահսկման, հիմնականում գործառնական գործունեությունից ստացվող դրամական միջոցների հոսքերի միջոցով ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի վերահսկման միջոցով: Ձեռնարկելով այս քայլերը՝ Խումբը նպատակ ունի կայունացնել հասույթի աճը:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման Խմբի մոտեցումը չի փոփոխվել: Խմբի կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների պահանջներ:

17. Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չափվող Խմբի տոկոսակիր վարկերի պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույթի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 19-ում:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>		
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	2,781,155	3,492,731
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>		
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	8,046	148,061

(ա) Վարկերի մարման պայմանները և ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են վարկերի համար գործող պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ տոկոսադր.	Մարման տարին	2017թ.		2016թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	8.8%	2025	2,789,201	2,789,201	3,640,792	3,640,792

Բանկային վարկի դիմաց գրավադրված է «Չորագետ Հիդրո» ՍՊԸ-ի բաժնետոմսերի 100%-ը:

(բ) Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

	Պարտավորություններ		Սեփական կապիտալ				
	Դրամական միջոցների կառավարման նպատակներով օգտագործվող բանկային օվերդրաֆտներ	Այլ վարկեր և փոխառություններ	Բաժնետիրական կապիտալ/ Լրացուցիչ կապիտալ	Պահուստներ	Զբաղյալ շահույթ	Զվերահսկող բաժնեմասեր	Ընդամենը
հազ. դրամ Մանցորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	3,640,792	7,350,870	2,859,422	4,194,727	54,021	18,099,832
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված							
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից	-	-	1,000	-	-	-	1,000
Վարկերի և փոխառություններին վերաբերող գործարքների գծով ծախսեր	-	805	-	-	-	-	805
Լրացուցիչ կապիտալի հակադարձում ժամկետից շուտ մարված փոխառության համար	-	-	-	-	-	-	-
Վճարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	(117,085)	-	(117,085)
Կապիտալի բաշխում	-	-	(234,214)	-	-	-	(234,214)
Մուտքեր փոխառություններից	-	-	-	-	-	-	-
Փոխառությունների մարում	-	(843,409)	-	-	-	-	(843,409)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված	-	(842,604)	(233,214)	-	(117,085)	-	(1,192,903)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխման ազդեցություն	-	(5,420)	-	-	-	-	(5,420)
Այլ փոփոխություններ							
Պարտավորությունների հետ կապված							-
Մուտքեր բանկային օվերդրաֆտից	-	-	-	-	-	-	-
Բանկային օվերդրաֆտի մարում	-	-	-	-	-	-	-
Տոկոսային ծախս	-	279,685	-	-	-	-	279,685
Վճարված տոկոսներ	-	(283,252)	-	-	-	-	(283,252)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված փոփոխություններ	-	(3,567)	-	-	-	-	(3,567)
Ընդամենը սեփական կապիտալի հետ կապված փոփոխություններ	-	-	-	(270,461)	2,516,992	536	2,247,067
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	2,789,201	7,117,656	2,588,961	6,594,633	54,557	19,145,008

18. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Կրեդիտորական պարտքեր գազի սպառման գծով	1,098,290	2,679,952
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	75,624	55,708
	1,173,914	2,735,660

Այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	117,752	112,615
Այլ վճարվելիք հարկեր	139,397	96,538
	257,149	209,153
Ընդամենը առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,431,063	2,944,813

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արտաբժույթի և իրացվելիության ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 19-ում:

19. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Իրական արժեք

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքներն էականորեն չեն տարբերվում վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներից:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Խումբն ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ (ծանոթագրություն 19 (բ) (ii)),
- իրացվելիության ռիսկ (ծանոթագրություն 19 (բ) (iii)),
- շուկայական ռիսկ (ծանոթագրություն 19 (բ) (iv)):

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում Խմբի ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և վերահսկողության համար:

Խմբի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Խումբը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝

շուկայական պայմանների ու Խմբի գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների, կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Խումբը նպատակ ունի ձևավորել վերահսկման կանոնակարգված ու կառուցողական միջավայր, որտեղ բոլոր աշխատակիցները կունեն հստակ սահմանված դերեր և պարտականություններ:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ պատվիրատուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում պատվիրատուներից ստացման ենթակա դեբիտորական պարտքերի հետ կապված: Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը:

Առևտրական դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր պատվիրատուի առանձնահատկություններից:

Խմբի հասույթի 99.7%-ը (2016թ-ին՝ 99.8%) վերագրելի է կապակցված կողմ հանդիսացող մեկ պատվիրատուի հետ իրականացվող վաճառքի գործարքներին, որը գրանցված է և գործում է Հայաստանում: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդը արժեզրկված կամ ժամկետանց չէր և ամբողջովին մարվել էր 2017թ. հունվարին:

Դրամական միջոցներ և դրանց փոխարժեքներ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի 1,567,723 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (2016թ-ին՝ 909,076 հազար դրամ), որն իրենից ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այս ակտիվների գծով: Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները հիմնականում պահվում են «Ամերիաբանկ» ՓԲԸ-ում:

Տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ – ոչ ժամկետանց	7,926,001	6,739,365

Կապակցված կողմերին տրված փոխառությունների հետ կապված Խումբը չի ակնկալում, որ պայմանագրային կողմերը չեն կատարի իրենց ստանձնած պարտականությունները:

Խմբի քաղաքականության համաձայն՝ կապակցված կողմերին տրամադրվում են փոխառություններ: Խումբը պահանջում է ֆինանսական երաշխավորություններ որպես գրավ այդ փոխառությունների դիմաց (ծանոթագրություն 12):

(ii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Խումբը կունենա դժվարություններ՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Խմբի մոտեցումն է ապահովել բավարար իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Խմբի հեղինակությունը վտանգելու:

Որպես կանոն Խումբն ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը 60 օրվա ընթացքում ծածկելու համար՝ ներառյալ ֆինանսական պարտականությունների սպասարկման ծախսերը: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ կանխատեսել, օրինակ՝ բնական աղետները:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ներկայացված են համախառն և չգեղչված գումարները, որոնք ներառում են զնահատված տոկոսների վճարումները:

Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ շատ ավելի տարբեր գումարների չափով:

31 դեկտեմբերի 2017թ.

Պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	2,789,201	4,005,131	-	41,573	203,169	244,742	1,970,897	1,544,751
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,173,914	1,173,914	-	1,173,914	-	-	-	-
	<u>3,963,115</u>	<u>5,179,045</u>	<u>-</u>	<u>1,215,487</u>	<u>203,169</u>	<u>244,742</u>	<u>1,970,897</u>	<u>1,544,751</u>

31 դեկտեմբերի 2016թ.

Պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	3,640,792	5,533,343	-	57,871	363,187	798,041	2,139,294	2,174,950
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,735,660	2,735,660	-	2,735,660	-	-	-	-
	<u>6,376,452</u>	<u>8,269,003</u>	<u>-</u>	<u>2,793,531</u>	<u>363,187</u>	<u>798,041</u>	<u>2,139,294</u>	<u>2,174,950</u>

(iii) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Խմբի եկամտի կամ նրա ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, այդ թվում արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Խումբը ենթարկվում է շուկայական ռիսկին: Շուկայական ռիսկը հիմնականում կապված է Խմբի համար սահմանված սակագների հետ և ազդում է էլեկտրաէներգիայի ձեռքբերման գնի գնի և այն գնի վրա, որը կարող է սահմանվել օգտագործողների համար՝ սպառված էլեկտրականության համար: Թեև Խումբը կարող է ազդել սահմանված որոշ սակագների չափերի վրա, սակագների չափերը գտվում են Խմբի վերահսկողության սահմաններից դուրս, և քաղաքական գործոնները նույնպես դեր են խաղում վերջնական սակագների վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը կապված է վերջինիս ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթով արտահայտված վաճառքների, գնումների և փոխառությունների և Խմբի կազմի մեջ մտնող ընկերությունների ֆունկցիոնալ արժույթի հետ:

Ենթարկվածությունն արտարժույթի ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Խմբի ենթարկվածությունն արտարժույթի ռիսկին:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված
	2017թ.	2016թ.
Տրամադրված փոխառություններ	7,546,098	6,042,827
Վարկեր և փոխառություններ	(2,789,201)	(3,640,792)
Զուտ ենթարկվածություն	4,756,897	2,402,035

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամով	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2017թ.	2016թ.	2017թ.	2016թ.
1 ԱՄՆ դոլար	482.71	480.48	484.10	483.94

Ձգայունության վերլուծություն

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամիտ հնարավոր արժևորումը (արժեզրկումը) ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և սեփական կապիտալի ու նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Արժևորում		Արժեզրկում Շահույթ կամ վնաս
	Շահույթ վնաս	կամ	
31 դեկտեմբերի 2017թ.			
ՀՀ դրամի 10% շարժ ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ		(475,690)	475,690
31 դեկտեմբերի 2016թ.			
ՀՀ դրամի 10% շարժ ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ		(240,203)	240,203

(iv) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում տրամադրված փոխառությունների, վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (ֆիքսված դրույքով պարտք) կամ դրամական միջոցների ապագա հոսքերը (փոփոխական դրույքով պարտք):

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խմբի բոլոր տոկոսակիր պարտավորությունների համար գործում է ֆիքսված դրույք:

Խումբը չի հաշվառում ֆիքսված դրույքով ֆինանսական գործիքները որպես իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես վաճառքի համար մատչելի: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն չեն ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

20. Խոշոր դուստր կազմակերպություններ

Դուստր կազմակերպություն	Գրանցման վայրը	2017թ.	2016թ.
		Սեփականություն/ Չայնի իրավունք Ընդամենը	Սեփականություն/ Չայնի իրավունք Ընդամենը
«Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%
«Չորագետ Հիդրո» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%

21. Դուստր կազմակերպության ձեռքբերում

2016թ. հոկտեմբերի 11-ին Խումբը ձեռք է բերել վերահսկողություն «Չորագետ Հիդրո» ՍՊԸ-ի նկատմամբ՝ գնելով ընկերության բաժնետոմսերի և քվեարկելու իրավունք տվող բաժնեմասերի 100%-ը՝ 4,744,950 հազար դրամով:

22. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Խումբն ամբողջովին չի ապահովագրել իր հիմնական միջոցները և սարքավորումները, այն ապահովագրված չէ մահ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Խմբի տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Խումբը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Խումբը ներգրավված չէ այնպիսի դատական վարույթներում, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և տարբեր կերպ են մեկնաբանվում տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանի Հանրապետությունում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ ավելի էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Դեկլարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի Հանրապետության գործող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

23. Կապակցված կողմեր

(ա) Մայր կազմակերպություն և վերջնական վերահսկող կողմ

Խմբի անմիջական մայր կազմակերպությունը «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն է: Խմբի վերջնական վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Սամվել Կարապետյանը:

(բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

(i) Առանցքային ղեկավար անձնակազմի վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է «Աշխատակազմի գծով ծախսեր» հոդվածում:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	215,340	367,889

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

հազ. դրամ	Գործարքի արժեքը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2017թ.	2016թ.	2017թ.	2016թ.
Ապրանքների և ծառայությունների վաճառք				
Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ	15,281,429	18,757,242	1,706,256	3,351,270
Այլ կապակցված կողմ	-	-	-	-
Ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերում				
Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ	196,976	233,803	23,087	34,997
Տրամադրված փոխառություններ				
Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ	-	-	-	-
Այլ կապակցված կողմ	2,170,629	2,077,746	7,919,111	6,445,765
Տոկոսային եկամուտ				
Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ	-	223,207	-	-
Այլ կապակցված կողմ	316,033	428,662	6,890	293,600
Այլ				
Արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերին վճարված շահաբաժիններ	117,085	-	-	-

24. Չափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ հիմնական միջոցների, որոնք հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով:

25. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար Խմբի անդամ ընկերությունների կողմից:

(ա) Համախմբման հիմունքներ

(i) *Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ*

Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումները հաշվառվում են կիրառելով ձեռքբերման մեթոդը՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ, որն այն ամսաթիվն է, երբ վերահսկողությունը փոխանցվում է Խմբին:

Խումբը գոյվիլի չափումն իրականացնում է ձեռքբերման ամսաթվին որպես՝

- փոխանցված հատուցման իրական արժեք, գումարած
- ձեռքբերվող կազմակերպությունում չվերահսկվող բաժնեմասերի ճանաչված գումարը, գումարած
- ձեռնարկատիրական գործունեության փուլային ձեռքբերման դեպքում՝ ձեռքբերվող կազմակերպությունում նախկինում գոյություն ունեցող բաժնեմասը, հանած
- ձեռքբերված որոշելի ակտիվների և ստանձնած պարտավորությունների զուտ ճանաչված գումարը (որպես կանոն՝ իրական արժեքը):

Երբ տարբերությունը բացասական է, գեղչով ձեռքբերման գծով շահույթը ճանաչվում է անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Փոխանցված հատուցումը չի ներառում նախկինում գոյություն ունեցած հարաբերությունների մարմանը վերաբերող գումարները: Նման գումարները որպես կանոն ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Գործարքի հետ կապված ծախսերը, բացառությամբ պարտքային կամ բաժնային արժեթղթերի թողարկման հետ կապված ծախսերի, որոնք Խումբը կրում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման հետ կապված, ծախսագրվում են կատարվելու ժամանակ:

(ii) *Չվերահսկվող բաժնեմաս*

Չվերահսկվող բաժնեմասերը չափվում են ձեռք բերվող կազմակերպության որոշելի զուտ ակտիվներում չվերահսկող բաժնեմասի համամասնությամբ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Դուստր կազմակերպություններ

Դուստր կազմակերպությունները Խմբի կողմից վերահսկվող ընկերություններ են: Դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ներառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ վերահսկումը սկսելու պահից մինչև վերահսկման դադարեցումը: Դուստր կազմակերպությունների կողմից կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում անհրաժեշտության դեպքում կատարվում են փոփոխություններ՝ Խմբի կողմից ընդունված քաղաքականության հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով: Դուստր կազմակերպությունում չվերահսկվող բաժնեմասերի նկատմամբ կիրառելի վնասը բաշխվում է չվերահսկվող բաժնեմասերին նույնիսկ եթե դրա արդյունքում չվերահսկվող բաժնեմասերի մնացորդը դառնում է բացասական:

(iv) Համախմբման ընթացքում բացառվող գործառնություններ

Ներխմբային հաշվարկների մնացորդներն ու գործառնությունները, ինչպես նաև ներխմբային գործառնություններից առաջացող ցանկացած չիրացված եկամուտները և ծախսերը բացառվում են:

(v) Ակտիվների խմբի ձեռքբերում

Եթե Խումբը ձեռք է բերում ակտիվ կամ ակտիվների խումբ, ներառյալ՝ ստանձնած պարտավորությունները, որոնք չեն կազմում ձեռնարկատիրական գործունեություն, ապա նման գործառնությունները հաշվառվում են որպես ակտիվի ձեռքբերման գործառնություններ, որոնց շրջանակներում ձեռքբերման արժեքը բաշխվում է խմբի կազմի մեջ մտնող առանձին որոշելի ակտիվների և պարտավորությունների վրա՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքներին համամասնորեն: Ձեռնարկատիրական գործունեությունը գործունեությունների և ակտիվների փոխկապակցված ամբողջություն է, որը կարելի է իրականացնել և կառավարել՝ ուղղակիորեն ներդրողներին (կամ այլ սեփականատերերին, անդամներին կամ մասնակիցներին) շահաբաժինների, ծախսումների տնտեսման կամ այլ տնտեսական օգուտների տեսքով հատույց ապահովելու նպատակով:

(բ) Հասույթ

Հասույթը ճանաչվում է համոզիչ վկայության առկայության դեպքում՝ սովորաբար վաճառքի իրագործված պայմանագրի տեսքով, համաձայն որի գնորդին են փոխանցվել ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը, հատուցման ստացումը հավանական է, հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի հետ կապված ծախսերը, չի դիտվում շարունակական մասնակցություն ապրանքների կառավարմանը և հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը: Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ առանց վերադարձումների, առևտրային զեղչերի և իջեցումների:

Էլեկտրաէներգիայի վաճառքից ստացվող հասույթը ճանաչվում է օգտագործված էլեկտրաէներգիայի չափված ծավալների հիման վրա: Հզորության վաճառքից ստացվող հասույթը ճանաչվում է տրամադրված հզորության ծավալների հիման վրա:

(գ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախս

Խմբի ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային եկամուտը
- տոկոսային ծախսը,
- փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող շահույթը կամ վնասը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող շահույթը և վնասը ներկայացվում են զուտ հիմունքով որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ֆինանսական ծախս՝ կախված այն հանգամանքից, թե որ դիրքում է կատարվում արտարժույթի շարժը՝ զուտ շահույթի, թե՛ զուտ վնասի:

(դ) Արտարժույթ

(i) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացվող գործարքները փոխարկվում են Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային միավորների գծով արտարժույթով իրականացված գործարքներից շահույթը կամ վնասը հանդիսանում է հաշվետու տարվա սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքով և ժամանակաշրջանի ընթացքում վճարումներով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և արտարժույթով արտահայտված ու հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ամորտիզացված արժեքի տարբերությունը:

Արտարժույթի փոխարկումից առաջացող տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(ե) Աշխատակիցների հատուցումներ

(i) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց զեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելուց հետո: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել որպես կարճաժամկետ դրամական միջոցների տեսքով պարգևավճար, եթե Խումբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես անցյալ ծառայության արդյունք կամ կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(գ) Շահութահարկ

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Այն ճանաչվում է շահութուն կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված տարրերին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով հարկի վճարվելիք կամ ստացվելիք գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները: Վճարվելիք ընթացիկ հարկը ներառում է նաև շահաբաժինների գծով առաջացող հարկային պարտավորությունները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում

- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում և որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա,
- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք վերաբերում են դուստր կազմակերպություններում կատարած ներդրումներին, այնքանով որքանով Խումբն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամկետները և հավանական է, որ դրանք չեն հակադարձվի մոտ ապագայում,
- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են գույքիլի սկզբնական ճանաչման հետ կապված:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային արտոնությունների և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, հարկային արտոնությունների և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է՝ կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Խումբը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Խումբն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Խումբը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել զուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվներն ու մարել հարկային պարտավորությունները:

Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության համաձայն՝ Խմբի կազմի մեջ մտնող ընկերության հարկային վնասները և ընթացիկ հարկային ակտիվները չեն կարող հաշվանցվել Խմբի այլ ընկերությունների հարկվող շահույթի և ընթացիկ հարկային պարտավորությունների հետ: Բացի այդ, հարկման բազան որոշվում է առանձին հիմունքով Խմբի հիմնական գործունեության յուրաքանչյուր տեսակի համար և, այդ իսկ պատճառով, գործունեության տարբեր տեսակներին վերաբերող հարկային վնասը և հարկվող շահույթը չեն կարող հաշվանցվել:

Ընթացիկ և հետաձգված հարկի գումարը որոշելիս՝ Խումբը հաշվի է առնում անորոշ հարկային դիրքերի ազդեցությունը և վճարման ենթակա լրացուցիչ հարկերի, տուգանքների և ժամկետանց վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսների առկայության հանգամանքը: Խումբը գտնում է, որ հարկային պարտավորությունների գծով հաշվեգրումները բավարար են բոլոր չստուգված հարկային տարիների համար՝ հիմք ընդունելով բազմաթիվ գործոնների իր գնահատականը՝ այդ թվում հարկային օրենսդրության մեկնաբանությունները և նախկին տարիների փորձը: Այս գնահատականը հիմնված է գնահատումների և ենթադրությունների վրա և կարող է ներառել մի շարք դատողություններ ապագա իրադարձությունների վերաբերյալ: Կարող է ի հայտ գալ նոր տեղեկատվություն, որը կարող է ստիպել Խմբին փոխել իր դիրքորոշումը գոյություն ունեցող հարկային պարտավորությունների բավարար լինելու մասին: Հարկային պարտավորությունների նման փոփոխություններն ազդեցություն կունենան հարկային ծախսերի վրա այն ժամանակաշրջանում, որում կատարվել է նման գնահատումը:

(Է) Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հաշվարկվում է «առաջինը մուտք, առաջինը ելք» սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռք բերման ծախսերը, արտադրական կամ փոխարկման ծախսերը և դրանք ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսեր: Արտադրված պաշարների և անավարտ արտադրանքի դեպքում սկզբնական արժեքը ներառում է արտադրական վերադիր ծախսումների համապատասխան մասը՝ հիմք ընդունելով արտադրական նորմատիվային հզորությունը:

Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները:

(ը) Հիմնական միջոցներ

(i) Ճանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են վերագնահատված արժեքով՝ հանած հետագայում կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Վերագնահատումներն իրականացվում են բավարար պարբերականությամբ, որպեսզի հաշվեկշռային արժեքը էականորեն չտարբերվի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ իրական արժեքից:

Եթե ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Սակայն եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ առկա է պարտքային մնացորդ վերագնահատման պահուստում:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը և վնասը որոշվում են համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են գուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ/Այլ ծախս» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում: Վերագնահատված ակտիվի վաճառքի դեպքում վերագնահատման պահուստում որպես վերագնահատումից աճ ներառված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթ:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ Խումբ կհոսեն այդ ծախսումների հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման հանձնելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից:

Հիմնական միջոցների բոլոր միավորների մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Հոդատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների էական միավորների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար.

- Շենքեր 5-ից 80 տարի,
- Շինություններ և մեխանիզմներ 5-ից 50 տարի;
- Մեքենասարքավորումներ 3-ից 7 տարի:

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(թ) Ոչ նյութական ակտիվներ

(i) Գույքիլի

Գույքիլի, որն առաջանում է դուստր կազմակերպությունների ձեռքբերման արդյունքում, չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(ii) Լիցենզիա և այլ ոչ նյութական ակտիվներ

Լիցենզիան և Խմբի կողմից ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(iii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ ավելացնում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iv) Ամորտիզացի

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի գծով՝ հանած դրամացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի (բացառությամբ գույքիլի) օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- լիցենզիա 9 տարի,
- այլ ոչ նյութական ակտիվներ 3-ից 7 տարի:

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(Ժ) Ֆինանսական գործիքներ

Խումբը դասում է ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի դասին:

Խումբը դասում է ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններն այլ ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ - ճանաչում և ապաճանաչում

Խումբը փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչում է դրանց առաջացման օրը: Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում առք ու վաճառքի օրը, երբ Խումբը դառնում է գործիքի պայմանագրային դրույթների կողմ:

Խումբը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքները այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Մասնակցությունը փոխանցված ակտիվում, որն առաջացել կամ պահպանվել է Խմբի կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվելով զուտ գումարով, միայն այն դեպքում, երբ Խումբն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Խումբն ունի հաշվանցում կատարելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, եթե այդ իրավունքը կախված չէ ապագա դեպքերից և իրագործելի է թե՛ բնականոն գործունեության և թե՛ Խմբի ու բոլոր պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, վերջիններիս լուծարման կամ սնանկացման դեպքում:

Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում: Այս ակտիվների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ համաձայն արժեզրկումից կորուստները:

Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր դասը ներառում է ֆինանսական ակտիվների հետևյալ դասերը՝ տրված փոխառությունները, առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերը և դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ դրամական միջոցները և ընթացիկ բանկային հաշիվները:

(ii) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ - չափում

Խումբը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունները դասում է այլ ֆինանսական պարտավորությունների դասին: Նման ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ հանած գործարքին ուղղակիորեն վերագրելի բոլոր ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո այս ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները ու առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(h) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

Արտոնյալ բաժնետոմսեր

Մարման ոչ ենթակա արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ, քանի որ դրանց գծով ենթակա են վճարման հայեցողական շահաբաժիններ, դրանք չեն պարունակում դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ վճարելու որևէ պարտականություն և չեն պահանջում մարում Խմբի փոփոխական քանակությամբ բաժնային գործիքների միջոցով: Արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով հայեցողական շահաբաժինները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի բաշխումներ՝ Ընկերության բաժնետերերի հաստատմամբ:

(i) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը, որը չի չափվում իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, գնահատվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն հայտնաբերելու նպատակով: Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե անկողմնակալ վկայությունը ցույց է տալիս, որ ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել կորստի դեպք, և այդ կորստի դեպքը բացասական ազդեցություն է ունեցել տվյալ ֆինանսական ակտիվի ապագա գնահատված դրամական հոսքերի վրա, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել՝

- պարտականությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը պարտապանի կողմից,
- Խմբին վճարվելիք գումարի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որն Խումբն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,

- պարտապանի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները,
- փոխառուների կամ թողարկողների վճարումների կարգավիճակի բացասական փոփոխությունները,
- տնտեսական պայմանները, որոնք կապված են պարտականությունների չկատարման հետ,
- ակտիվ շուկայի վերացումը,
- դիտարկելի տվյալները, որոնք վկայում են ֆինանսական ակտիվների խմբից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի չափելի նվազեցման մասին:

Անորոշիզացվող արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Խումբն այս ակտիվները դիտարկում է արժեզրկման վկայության անհատական և հավաքական հիմունքներով: Բոլոր առանձին վերցված նշանակալի ակտիվները գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից՝ անհատական հիմունքով: Արժեզրկման առանձին վկայություն չհայտնաբերելու դեպքում, այս ակտիվները գնահատվում են հավաքական հիմունքով՝ տեղի ունեցած, սակայն չբացահայտված արժեզրկման վկայություն հայտնաբերելու նպատակով: Ակտիվները, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն, գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից հավաքական հիմունքով՝ խմբավորելով ռիսկի համանման բնութագրերով ակտիվները:

Հավաքական արժեզրկումը գնահատելիս Խումբը դիտարկում է պարտականությունների չկատարման նախկինում առկա միտումները, մարումների ժամկետները, կրած վնասի գումարը, որոնք ճշգրտվում են հաշվի առնելով ղեկավարության կարծիքը, թե արդյոք ներկա տնտեսական և վարկավորման պայմանները թույլ են տալիս, որպեսզի փաստացի վնասն ավել կամ պակաս լինի նախկինում առկա միտումներով առաջարկվողներից:

Ֆինանսական ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստը հաշվարկվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Կորստի գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ պահուստային հաշվում: Եթե Խումբը գտնում է, որ չկա ակտիվը փոխհատուցելու իրատեսական հնարավորություն, համապատասխան գումարները դուրս են գրվում: Խումբը շարունակում է ճանաչել արժեզրկված ակտիվի գծով տոկոսները գեղջի ծախսագրման միջոցով: Եթե հետագայում տեղի ունեցած դեպքը հանգեցնում է արժեզրկումից կորստի գումարի նվազեցմանը և այդ նվազեցումը կարելի է անկողմնակալորեն վերագրել արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցած դեպքին, ապա արժեզրկումից կորստի գումարի նվազեցումը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Խմբի ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Գույքիլի համար փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է յուրաքանչյուր տարի նույն ժամանակ:

Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները, որոնց արժեզրկումը հնարավոր չէ գնահատել անհատական հիմունքով, խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք շարունակական օգտագործման արդյունքում առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ դրամաստեղծ միավորից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր: Գործառնական սեգմենտի վերին մակարդակի ստուգման շրջանակներում, գույքիլի

արժեզրկման ստուգման նպատակով՝ դրամաստեղծ միավորները, որոնց բաշխվել է գույքվիլը, միավորվում են այնպես, որպեսզի արժեզրկման ստուգման մակարդակն արտացոլի այն նվազագույն մակարդակը, որում ներքին կառավարման նպատակներով գույքվիլը ենթարկվում է մոնիտորինգի: Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում ձեռքբերված գույքվիլը բաշխվում է դրամաստեղծ միավորների այն խմբերին, որոնք ակնկալվում է, որ օգուտներ կստանան ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման սիներգիաներից:

Խմբի կորպորատիվ ակտիվները դրամական միջոցների անկախ ներհոսքեր չեն առաջացնում և օգտագործվում են մեկից ավելի դրամաստեղծ միավորի կողմից: Կորպորատիվ ակտիվները բաշխվում են դրամաստեղծ միավորներին խելամիտ և հետևողական հիմունքով և ստուգվում են արժեզրկման տեսանկյունից որպես այն դրամաստեղծ միավորի արժեզրկման ստուգման մաս, որին բաշխվում են:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ համաժամանաբար: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը զեղչվում են՝ օգտագործելով մինչև հարկումը զեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի տվյալ շուկայի ներկա գնահատականը և այդ ակտիվին կամ դրամաստեղծ միավորին բնորոշ ռիսկերը:

Արժեզրկումից կորուստ ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ վերջինիս դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է դրա գնահատված փոխհատուցվող գումարը:

Դրամաստեղծ միավորների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստները բաշխվում են՝ դրամաստեղծ միավորի կազմի մեջ մտնող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները հավասարաչափ հիմունքով նվազեցնելու համար:

Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստները բաշխվում են՝ նախ դրամաստեղծ միավորին (միավորների խմբին) բաշխված ցանկացած գույքվիլի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցնելու համար, այնուհետև՝ միավորի (միավորների խմբի) այլ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը համամասնորեն նվազեցնելու համար:

Գույքվիլի գծով ճանաչված արժեզրկումը չի հակադարձվում: Այլ ակտիվների հետ կապված նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ բացահայտելու, թե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի արժեզրկումից կորուստը հնարավոր է, որ այլևս գոյություն չունի կամ նվազել է: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի, առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

(խ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելով հարկումից առաջ այն դրույքով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում փողի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Ձեղչի գծով ծախսը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

26. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, այդ ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործում են 2017թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և չեն կիրառվել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Խումբը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

Ակնկալվում է, որ ստորև ներկայացված ստանդարտներն ազդեցություն կունենան Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա սկզբնական կիրառման ժամանակաշրջանում:

(ա) ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը սահմանում է ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական միավորների առք ու վաճառքի որոշ պայմանագրերի ճանաչման ու չափման պահանջներ: Այս ստանդարտը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտը:

(i) Դասակարգում – Ֆինանսական ակտիվներ

ՖՀՄՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման նոր մոտեցում, որն արտացոլում է այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակներում կառավարվում են ակտիվները, և այդ ֆինանսական ակտիվների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքերի բնութագրերը:

ՖՀՄՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների երեք հիմնական դասեր. ամորտիզացված արժեքով չափվող ակտիվներ, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվներ: Ստանդարտի համաձայն՝ ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվների, փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի և վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դասերն այլևս չեն գործում:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ այն պայմանագրերում, որոնց հիմնական պայմանագրերը հանդիսանում են ֆինանսական ակտիվ այս ստանդարտի շրջանակներում, պարունակվող ածանցյալ գործիքները երբեք չեն առանձնացվում: Փոխարենը, ստանդարտի դասակարգման պահանջները կիրառվում են ամբողջությամբ վերցված հիբրիդային գործիքի նկատմամբ:

Առաջնորդվելով այս գնահատմամբ՝ Խումբը չի գտնում, որ դասակարգման նոր պահանջներն էական ազդեցություն կունենան առևտրական դեբիտորական պարտքերի հաշվառման վրա:

(ii) Արժեզրկում – Ֆինանսական ակտիվներ և պայմանագրային ակտիվներ

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված «կրած վնասի» մոդելը «սպասվող պարտքային վնասի» մոդելով: Նոր մոդելի կիրառումը պահանջում է էական դատողություններ այն մասին, թե ինչպես են տնտեսական գործոններն ազդում սպասվող պարտքային վնասի վրա, որը որոշվում է առաջացման հավանականության գնահատմամբ:

Արժեզրկման նոր մոդելը կկիրառվի ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ, բացառությամբ բաժնային գործիքներում ներդրումների, ինչպես նաև պայմանագրային ակտիվների նկատմամբ:

ՖՀՄՍ 9 համաձայն՝ վնասի գծով պահուստները կչափվեն հետևյալ հիմունքներից որևէ մեկով.

- 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս. սա այն սպասվող պարտքային վնասն է, որն առաջանում է ֆինանսական գործիքների գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունքում, որոնք հնարավոր են հաջորդ 12 ամիսների ընթացքում, և
- ողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս. սա այն սպասվող պարտքային վնասն է, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման բոլոր հնարավոր դեպքերի արդյունքում, որոնք կարող են տեղի ունենալ ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ողջ ժամկետի ընթացքում:

Ողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափումը կիրառվում է այն դեպքում, երբ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկն էականորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչման պահից: Հակառակ դեպքում կիրառվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափումը: Խումբը կարող է որոշել, որ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել, եթե ակտիվն ունի ցածր պարտքային ռիսկ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, ողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափումը միշտ կիրառվում է առևտրական դեբիտորական պարտքերի և մշանակալի ֆինանսական բաղադրիչ չապարտման կողմից պայմանագրերի գծով ակտիվների համար:

Խմբի գնահատմամբ ՖՀՄՍ 9-ով սահմանված արժեզկմանը վերաբերող պահանջների կիրառումը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ չի հանգեցնի լրացուցիչ էական արժեզրկումից կորուստների ճանաչմանը:

(iii) Դասակարգում – ֆինանսական պարտավորություններ

ՖՀՄՍ 9-ը զգալի չափով պահպանում է ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման պահանջները: Այնուամենայնիվ, ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն այն ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները, որոնք դասվում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող գործիքների դասին, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, մինչդեռ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, իրական արժեքի այս փոփոխությունները ընդհանուր առմամբ ներկայացվում են հետևյալ կերպ.

- պարտավորության գծով պարտքային ռիսկի փոփոխություններին վերագրելի իրական արժեքի փոփոխության գումարը ներկայացվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում, իսկ
- իրական արժեքի փոփոխության մնացած գումարը ներկայացվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

Խումբը չի նախատեսել որևէ ֆինանսական պարտավորություն շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող գործիքների դասին և չունի մնացած մտադրություն ներկա պահին: Խմբի գնահատմամբ ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ էական ազդեցություն չի ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(iv) Բացահայտումներ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն կպահանջվեն մանրամասն նոր բացահայտումներ հատկապես հ պարտքային ռիսկի և սպասվող պարտքային վնասի հետ կապված: Գնահատման ընթացքում Խումբը կատարել է վերլուծություն նպատակ ունենալով բացահայտել բացակայող տեղեկատվությունը: Խումբը գտնվում է համակարգերի և վերահսկողության մեխանիզմների փոփոխությունների ներդրման գործընթացում, որոնք, Խմբի կարծիքով, անհրաժեշտ կլինեն պահանջվող տեղեկատվության առկայությունն ապահովելու համար:

(v) Անցումը նոր ստանդարտին

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում կատարվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններն ընդհանուր առմամբ կկիրառվեն հետընթաց, բացառությամբ ստորև ներկայացված դեպքերի:

- Խումբը կօգտվի այն բացառությունից, որը թույլ է տալիս չվերահաշվարկել նախորդ ժամանակաշրջանների համադրելի տվյալները դասակարգման և չափման (ներառյալ՝ արժեզրկման) փոփոխությունների հետ կապված: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների տարբերություններն ընդհանուր առմամբ կճանաչվեն չբաշխված շահույթի և պահուստների կազմում 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:
- Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ գոյություն ունեցող փաստերից ու հանգամանքներից ելնելով՝ պետք է կատարվեն հետևյալ գնահատումները.
 - Որոշել այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակներում պահվում է ֆինանսական ակտիվը:
 - Նախատեսել որոշ ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ չեղյալ համարել նախկինում կատարված նման նախատեսումը:
 - Նախատեսել ակտիվային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում կատարած որոշ ներդրումները որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(բ) ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից ստացվող հասույթ»

ՖՀՄՍ 15 ստանդարտը սահմանում է համապարփակ հիմունքներ, որոշելու համար, թե որ հանգամանքներում, ինչ չափով և երբ պետք է ճանաչվի հասույթը: Ստանդարտը փոխարինում է հասույթի ճանաչման ներկայումս գործող ուղեցույցները, ներառյալ՝ ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր» և ՖՀՄՄԿ Մեկնաբանություն 13 «Հաճախորդի հավատարմության ծրագրեր» ուղեցույցները:

(i) Ծառայությունների մատուցում

Ընկերությունն արտադրում և վաճառում է էլեկտրաէներգիա: Եթե մեկ համաձայնագրի շրջանակներում ծառայությունները մատուցվում են տարբեր հաշվետու ժամանակաշրջաններում, հատուցումը բաշխվում է տարբեր ծառայությունների իրական արժեքին համամասնորեն: Ներկայումս հասույթը ճանաչվում է ավարտավածության աստիճանի մեթոդով:

ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն՝ ծառայությունների մատուցման պայմանագրերով նախատեսված հատուցման ընդհանուր գումարը կբաշխվի բոլոր մատուցվող ծառայություններին՝ ելնելով վերջիններիս առանձին վաճառքի գներից: Առանձին վաճառքի գները կորոշվեն հիմք ընդունելով գնացուցակի գները, որոնցով Խումբը վաճառում է ծառայություններն առանձին գործարքների շրջանակներում:

Խմբի գնահատմամբ ծառայությունների իրական արժեքները և առանձին վաճառքի գներն ընդհանուր առմամբ համապատասխանում են միմյանց: Այդ իսկ պատճառով, Խումբը չի ակնկալում, որ ՖՀՄՍ 15-ի կիրառումը կհանգեցնի էական տարբերությունների այս ծառայություններից ստացվող հասույթի ճանաչման ժամկետներում:

(ii) Անցումը նոր ստանդարտին

Խումբը պլանավորում է կիրառել ՖՀՄՍ 15-ը օգտագործելով կումուլյատիվ ազդեցության մեթոդը՝ ճանաչելով ստանդարտի սկզբնական կիրառման ազդեցությունը սկզբնական կիրառման ամսաթվին (այսինքն՝ 2018թ. հունվարի 1-ին): Արդյունքում, Խումբը չի կիրառի ՖՀՄՍ 15-ի պահանջները ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվող համադրելի ժամանակաշրջանի համար:

(գ) ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17 «Վարձակալություն», ՖՀՄՍԿ մեկնաբանություն 4 «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ մեկնաբանություն 15 «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՄԿ մեկնաբանություն 27 «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը» սահմանված վարձակալության հաշվառման ուղեցույցները:

ՖՀՄՍ 16-ը կգործի 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ՝ նաև ՖՀՄՍ 15-ը ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվին կամ դրանից առաջ կիրառելու պայմանով:

ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է մեկ՝ հաշվեկշռային հաշվառման մոդել վարձակալության համար: Վարձակալը ճանաչում օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվը, որն իրենից ներկայացնում է էլեկտային ակտիվն օգտագործելու իրավունք, և վարձակալության գծով պարտավորությունը, որն իրենից ներկայացնում է վարձավճարների վճարման պարտականություն: Նախատեսված են բացառություններ կարճաժամկետ վարձակալության և ցածր արժեք ունեցող միավորների վարձակալության համար: Վարձատուի համար հաշվառման ներկայիս մոտեցումը չի փոփոխվում, վարձատուն շարունակում է դասակարգել վարձակալությունը ֆինանսական և գործառնական դասերի:

Խումբն ավարտել է իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման հնարավոր ազդեցության նախնական գնահատումը, սակայն դեռ չի ավարտել մանրամասն գնահատումը: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 16-ի փաստացի ազդեցությունը սկզբնական կիրառման ժամանակաշրջանում կախված կլինի սպառա տնտեսական պայմաններից, այդ թվում՝ Խմբի փոխառության դրույքից 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ և Խմբի ամենավերջին գնահատումից, թե արդյոք այն կօգտվի վարձակալությունը երկարաձգելու հնարավորություններից:

Ներկա պահին բացահայտված առավել էական ազդեցությունը կայանում է նրանում, որ Խումբը կճանաչի նոր ակտիվներ և պարտավորություններ գրասենյակի տարածքի գործառնական վարձակալության գծով:

Բացի այդ, կփոխվի վարձակալության այդ պայմանագրերի գծով ճանաչվող ծախսերի բնույթը, քանի որ ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն, գծային հիմունքով ճանաչվող գործառնական վարձակալության ծախսերի փոխարեն Խումբը պետք է արտացոլի ակտիվից օգտվելու իրավունքի մաշվածության գծով ծախսերը և վարձակալության գծով պարտավորությունների տոկոսային ծախսերը:

(i) Անցումը նոր ստանդարտին

Որպես վարձակալ Խումբը կարող է՝

- կիրառել ստանդարտը հետընթաց, կամ
- կիրառել ձևափոխված հետընթաց մոտեցում՝ գործնական բնույթի ոչ պարտադիր պարզեցումներով:

Վարձակալը պետք է կիրառի ընտրված մոտեցումը հետևողականորեն իր բոլոր վարձակալության պայմանագրերի համար:

Խումբը պլանավորում է ՖՀՄՄ 16-ի սկզբնական կիրառումը 2019թ. հունվարի 1-ին՝ կիրառելով ձևափոխված հետընթաց մոտեցումը: Հետևաբար, ՖՀՄՄ 16-ի կիրառման կումուլյատիվ ազդեցությունը կճանաչվի որպես չբաշխված շահույթի տարեսկզբի մնացորդի ճշգրտում 2019թ. հունվարի 1-ին՝ առանց համադրելի տվյալների վերահաշվարկի:

Նախկինում ՖՀՄՄ 17-ի համաձայն որպես գործառնական վարձակալություն դասված պայմանագրերի նկատմամբ ձևափոխված հետընթաց մոտեցումը կիրառելիս՝ վարձակալը կարող էր ընտրել, արդյոք անհրաժեշտ է անցման ժամանակ կիրառել գործնական բնույթի ոչ պարտադիր պարզեցումները: Խումբը ներկայումս գնահատում է այս գործնական բնույթի ոչ պարտադիր պարզեցումների կիրառման հնարավոր ազդեցությունը:

Խմբից չի պահանջվում կատարել ճշգրտումներ վարձակալության այն պայմանագրերի գծով, որոնց շրջանակներում այն հանդես է գալիս որպես վարձատու, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այն հանդես է գալիս որպես միջանկյալ վարձատու ենթավարձակալության շրջանակներում: